

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E. c)

Istorie

Varianta 6

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „A hatalom átvételekor Ceaușescu úgy döntött, hogy sokkal jobban eltávolodik Moszkvától, mint az elődje. Már az első moszkvai látogatásától (1965), a vendéglátók meglepetésére [...] Ceaușescu kérte az 1916-1917-ben Moszkvába vitt kincstár visszaszolgáltatását [...]”

Románia (România) önállósodása a szovjet tömbön belül határozottan tovább körvonalazódott 1967 után, annak a két törekvésnek köszönhetően, amelyek a nemzetközi figyelem középpontjába helyezték. Az első, hogy alkalmazkodjon Moszkva tiltásához – amelyhez az összes többi Varsói Szerződés tagállam csatlakozott – hogy megszakítsa a diplomáciai kapcsolatait Izraellel az 1967. júniusi «Hatnapos háborút» követően [...]. A második az NSZK [Német Szövetségi Köztársaság] elismerése és Willy Brandt akkori alkancellár és külügyminiszter romániai látogatása volt, mivel a többi, a Szovjetunióknak alárendelt állam csak az NDK-t [Német Demokratikus Köztársaság] ismerték el.[...] Kevésbé látványosak, de legalább annyira jelentősek voltak a román-amerikai viszonyban bekövetkezett előrelépések. Miközben Richard Nixont, az AEÁ volt alelnökét, akit ellenséges közönnyel kezeltek Moszkvában, mivel a szovjetellenesség egyik megtestesítőjének tartották, Ceaușescu Bukarestben (București) teljes tisztelettel fogadta [...]”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „Amikor szembesültek a Ceaușescu által bevezetett szigorú megszorító intézkedésekkel, hogy visszafizesse Románia (România) külföldi adósságait, a legtöbb román feltette a kérdést, hogy az önállóság megérte-e az áldozatot. A kérdés még gyakrabban felmerült, miután 1985. márciusában Mihail Gorbacsov pártvezető lett. Gorbacsov 1987. májusi látogatásának alkalmával egy figyelemreméltó, 180-an fókusz fordulat következett be a románok Szovjetunióról alkotott felfogásában, és ennek a bukaresti rendszerrel való kapcsolataiban. [...] Egy, a bukaresti látogatása idején, 1987. május 26-án élőben közvetített beszédben Gorbacsov bemutatta a románoknak saját nézeteit – a «peresztrojka» és a «glasznyoszt» *- és ezáltal Ceaușescu reformokkal szembeni ellenállását is bírálta burkoltan. 1988. júliusában, a reformok iránti lelkesedés látható volt a szovjet «Aeroflot»bukaresti ügynöksége előtt kialakult sorokban, ahol a bukarestieket ötössével engedték be, de nem azért, hogy repülőjegyet vegyenek, hanem, hogy ingyenes példányokat kapjanak a szovjet vezető a Szovjetunió Kommunista Pártjának XIX. Konferenciájának bemutatott jelentésének román nyelvű változatából. [...] Ceaușescu újra kihangsúlyozta a merev, központosított tervezdaság iránti elkötelezettségét, és az 1987. december 14-én elhangzott szónoklatában kihangsúlyozta [...], hogy a piacgazdasági mechanizmusok összeegyeztethetetlenek a kommunista társadalommal.”

* peresztrojka-átalakítás; glasznyoszt - átláthatóság

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, S.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** szövegben említett politikai-katonai szövetséget. **2 pont**
2. Pontossítsatok a **B** szövegből egy információt az 1987-es eseményekre vonatkozóan. **2 pont**
3. Említsétek meg a politikai vezetőt és a történelmi térséget, melyekre mind az **A**, mind a **B** forrás is utal. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint a románok kinyilvánítják a reform iránti lelkesedésüket. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra az **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be másik két politikai gyakorlatot, amelyet a II. világháború utáni romániai totalitárius rendszerbe alkalmaztak, azokon kívül, amelyekre a megadott szövegek utalnak. **6 pont**
7. Említsetek meg egy hasonlóságot a XX. század utolsó évtizedének Romániájában lezajlott események között. **4 pont**

II. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az 1848. évet a «népek tavaszának» nevezték, mivel Franciaországtól és Itáliától Lengyelországig [...] a forradalmi erők harcra keltek a régi rendszerek ellen, a konzervatív szellem ellen, az idegen elnyomás ellen, az abszolutizmus ellen, a demokráciáért és alkotmányért stb. [...].

A románoknak, akik két különböző autonóm országban és több, az osztrákok, oroszok vagy törökök által elfoglalt tartományban éltek, gyakorlatilag nem volt lehetőségük, hogy egyetlen román forradalmat szervezzenek 1848-ban [...].

Moldvában (Moldova), 1848 márciusában egy lasi-i (Iasi) gyűléssel indult a forradalom, ahol egy elég mérsékelt program is megfogalmazódott, hogy ne adjanak alkalmat a Prut (Prut) mellett várakozó orosz csapatoknak a beavatkozásra. A moldvai forradalom vezetői Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Alecu Russo, Alexandru Ioan Cuza és mások voltak. Az ő akciójukat pillanatnyilag megállította az uralkodó és sok moldvai forradalmárt arra kényszerítettek, hogy Erdélybe (Transilvania) meneküljenek, ahol részt vettek az itteni, balázsfalvi (Blaj) román nagygyűlésen, amelynek hatására egy új, sokkal merészebb programot készítettek 1848 májusában, Brassóban (Brașov). Ebben a programban a moldvai forradalmárok kérték a földek felosztását a parasztok között és Havasföld (Țara Românească) és Moldova egyesülését. Más moldvai forradalmárok, élükön Mihail Kogălniceanuval Bukovinába (Bucovina) menekültek [...], ahol egy új programot dolgoztak ki, nekik is forradalmi követeléseik voltak, mint a fejedelemségek egyesülése és a parasztok felszabadítása, amelyek alapjaiban megváltoztatták volna a románok sorsát.

A havasalföldi forradalmárok szervezettebbek voltak, és sikerült átvenni a hatalmat [...]. A forradalom [...] Islazon kezdődött 1848. június 9-én. Itt alakult meg a Ion Heliade Rădulescu, Ștefan Golescu, Christian Tell és másokból álló első forradalmi kormány, amely a nép előtt egy kiáltványt mutatott be, ami tulajdonképpen a forradalom programja volt. A forradalmárok Bukarest (București) felé indultak, ahol a nép nyomására az uralkodó lemondott (elhagyta a trónt), a hatalmat átvette a forradalmi kormány [...].” (I. A. Pop, *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg, az adott forrás alapján, a történelmi térséget ahol a „román nagygyűlést” szerveztek. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsétek meg az adott szöveg alapján az 1848. esztendő elnevezését és a névadás egy okát. **6 pont**
4. Említsetek meg, az adott forrás alapján, két havasalföldi eseményekre vonatkozó információt. **6 pont**
5. Alkossatok, az adott forrásból kiindulva, egy véleményt a moldvai forradalmárok programjaira vonatkozóan, és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint Románia részvétele a „keleti kérdésben” befolyásolta a román állam fejlődését. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÊTEL

(30 punct)

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a középkori román térségről, figyelembe véve a következőket:

- Pontosítsatok egy helyi autonómiát a román térségből a IX-XIII. században;
- Említsetek meg két hasonlóságot a román térség helyi autonómiái között a XI. század és a XIII. század első fele közötti időszakból;
- Mutassatok be egy történelmi eseményt a XIV. századból, amely hozzájárult egy állam kialakulásához a román térségben;
- Említsetek meg két akciót, amelyben a románok részt vettek a XV. század első felében a nemzetközi kapcsolatok keretein belül;
- Fogalmazzatok meg egy véleményt a románok részvételéről a nemzetközi kapcsolatokban a XV. század második felében, és támasszátok ezt alá egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontozódik a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.